

van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie werd aangevuld.

Dit belet echter niet dat dit handboek, gelet op het behandelde thema en de manier van aanpak, voor het overgrote gedeelte actueel blijft.

Voor ondergetekende is het in elk geval een dagelijks werkinstrument geworden.

F. TROCH

Brants, C.H. en Brants, K.L.K., De sociale constructie van fraude, Arnhem, Gouda Quint, 1991, 343 p.

Een kernthema in de literatuur over witteboordencriminaliteit vormt de uitgesponnen discussie over de vraag of er wel sprake is van echte criminaliteit. Het als crimineel aangemerkte gedrag is immers niet altijd strafbaar gesteld (afwezigheid van formele definitie) en een duidelijk publieke reactie of afkeuring lijkt te ontbreken (afwezigheid van sociale definitie).

De auteurs van deze becommentarieerde uitgave bestuderen de sociale constructie van criminaliteit d.w.z. 'een complex samenspel tussen formele en sociale processen van definiëring' (p. 71). Theoretisch blijven ze binnen de premissen van de interactionistische criminologiebeoefening met evenwel een kapitaal voorbehoud wat betreft de voorspelbaarheid van het definiëringsproces daar de rol van gedefinieerde en crimineel gelabelde niet exclusief voorbehouden blijft voor de maatschappelijk zwakkere.

Tijdens de periode 1960-1990 stijgt in Nederland geleidelijk de belangstelling voor 'fraude'. De bestaande formele definitie van fraude belandt zowel kwantitatief als kwalitatief in een amplificatiespiraal waardoor steeds meer white-collar gedragingen binnen het bereik van het strafrecht komen. De onderzoekers beschrijven dit dynamisch proces tegen de achtergrond van vier met elkaar verweven en interactieve velden: politiek, wetenschap, strafrechtspraktijk en media.

Dit boek, tevens als proefschrift verdedigd aan de Universiteit van Amsterdam, verdient ontegensprekelijk meer aandacht dan deze oppervlakkige bespreking, al was het maar omdat de auteurs op een originele manier enkele theoretische clichés over witteboordencriminaliteit ontmantelen.

Enig prima facie scepticisme lijkt me nochtans niet misplaatst. Zo benadrukken de auteurs herhaaldelijk de ambivalentie rondom de sociale constructie van fraude. Vanwaar echter altijd die ontnuchterende ontmoeting met de dubbelwaardigheid wanneer onderzoekers het veld van de witteboordencriminaliteit betreden? Het komt mij voor dat de auteurs het antwoord op deze nochtans pertinent machtskritische vraag ontwijken en daardoor op bepaalde cruciale momenten neigen tot goedkoop romantisme. De werkelijkheid achter de façade is zoals vaak minder rooskleurig.

Peter SOURBRON